

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 2

15. Februar

65. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1944

P. M.-MASKINER
-til Tørveproduktion

„Flere Tørv... mindre Arbejde... med P. M. Maskiner“... det er en Sætning, som mange af Landets Tørveproducenter har erfaret Rigtigheden af. Og den har lige stor Gyldighed, hvadenten det drejer sig om Åkerman-Körner Værket, Tørveælteværket, Junior Tørvepresseværket eller Tørvegravemaskinen S. 40. Forlang nærmere Oplysninger.

PEDERSHAAB MASKINFABRIK A/S

AARHUS
Telf. 11400

BRØNDERSLEV
Telf. 450

KØBENHAVN
Telf. 14066

Stryg elektrisk

A/S L. Hammerich & Co.
Specialforretning i Bygnings-
artikler. Grundlagt 1854.
Telefon Nr. 7050 (3 Linier).
Århus.

LEVERANDØRER TIL DE SAMV. PLANTNINGS- FORENINGER OG HEDESELSKABET

SKOVFRØKONTORET

JOHANNES RAFFN & SØN NORMASVEJ 21 · KØBENHAVN-VALBY · TELF. VALBY 2

Leverer alle Arter Skovfrø efter forudgaaende Undersøgelse
ved Statsfrøkontrollen i København samt med nøje Angivelse
af Proveniensen. — Prislister sendes paa Forlangende.

Brostrøms Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle
Planter for Have,
Mark og Skov —

*Haardføre og veldrevne
Arter for ethvert Formaal*

Forlang Tilbud
Vi garanterer Kvaliteten

Frøcontoret

(for undersøgt Markfrø)
— Grundlagt 1887 —
KOLDING
Telefon 43

Frøavlscenret Hunsballe

Holstebro
Telefon 533

Frøavl
og Frøhandel

Hulkjærhus Planteskole

Rødkjærbro
Telefon Ans 25

Planter til
Skove
Læhegn
Haver

P. KRUSES PLANTESKOLE

— MUNDELSTRUP —
Telefon Tilst Nr. 7

Skovplanter
Haveplanter

Forlang Prislister eller Tilbud

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896
Telf. 94 Skive

Frøavl Frøhandel

PALUDANS PLANTESKOLE

— KLARSKOV —
130 Tdr. Land.

Skovplanter,
Hæk- og Hegnsplanter,
Allétræer,
10 Millioner Prikkeplanter.

Forlang Prislister.

TELEFON KLARSKOV NR. 9.

Spejlborgs Planteskole

Brønderslev
Telefon 382

Skov-,
Læ- og
Hækplanter

A/S SØNDERJYDSK FRØFORSYNING

AABENRAA — TELF. 47

Trifoliums Frø

giver stor Høst.

$\frac{A}{S}$ FISKBÆK BRIKETFABRIK

BRUNKULSBRIKETTER & RENHARPEDE BRUNKUL

Kontor: Aarhus
Aaboulevarden 7
Telefon: 5710

Fabrik: Fiskbæk
pr. Herborg
Telefon: Herborg 12

Den sjællandske Bondestands Sparekasse

Vestervoldgade 107 København V

82 Kontorsteder paa Sjælland

ALLE SPAREKASSEFORRETNINGER UDFØRES

Dansk Brandforsikringselskab

„VERMUND“

af 1904 - gensidigt Selskab.

Bygninger og Løsøre.
Virkefelt hele Landet.

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus.

SKIVE

DISKONTOBANK

Kontortid 9-12 og 2-5

Filial i Haderup

Hammerum Herreds Spare- og Laanekasse,

Herning

Telf. 10 og 314

Østergade 6
Kontortid
10—12 $\frac{1}{2}$, og 14 $\frac{1}{2}$ —17

Stenvad Cementstøberi

Telf. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle $\triangle$ mærkede Rør føres
Altid leveringsdygtig

J. Chr. Petersens Papirhandel

„Hvælvingen“
ved Nikolaj Taarn

København K.

Hovedforhandler
af Statens Papir

Annoncér i
Hedeselskabets
Tidsskrift

Teglværkernes Salgskontor

ESBJERG

Telf. 265—546

DRÆNRØR

2" — 15"

MURSTEN

TAGSTEN

Røde Drænrør

2" — 12"

Fredenshøj Teglværk

Aabenraa

Telefon 2127

Aktieselskabet

CARLSBERG TEGLVÆRK

Middelgade 14, Randers — Telefon 1515

Carlsberg Teglværk: Randers 174

Faarup Teglværk: Faarup 10

Holbæk.
Tlf. 1213
(4 Lin.)

HOTACO

København.
Mitchellsgade 23.
Tlf. Centr. 13842
(2 Lin.)

Holbæk Tagpap- & Cementvarefabriker A/S.

Betonrør af enhver Art til Afvanding og Kloakeringer.
H. T. C.s specielle imprægnerede Rør til syreholdig Jordbund, anvendt af Hedeselskabet, Grundforbedringsudvalgene, Kommuner etc.
Leveres overalt. — Forlang Tilbud.

TIL ALLE SLAGS
BYGNINGER

TAG- OG VÆGBEKLÆDNING

DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG
SALGSKONTOR: KAMPMANNS-
GADE 2 - KØBENHAVN V.

Hotel Herning.

Telf. 21-41.

Byens første Hotel.

HELLESENS SENIOR

er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS SENIOR

giver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS

verdenskendte Tør-
element

HELLESENS SENIOR

I Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut farefri i Ga-
rager, Stalde, Pak-
huse og i Hjemmet

Uundværlig i Jægerhytten

AFVANDINGSPUMPER

System Finshyttan

Et Pumpeanlæg bygget med de
bedste Materialer fordrer ringe
Vedligeholdelsesudgifter og Tilsyn.

Vore Anlæg er af bedste Kvalitet
og med højeste Nyttetvirkning.

A/S **E. RASMUSSEN**

FREDERICIA. Tlf. 1404 (3 Lin.)

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 2

15. Februar 1944

65. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten aarlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Korrespondancer og Afhandlinger bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Tidsskriftet udgaar ca. 16 Gange aarligt og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris 25 Øre pr. mm. Oplag 12 500 Eksemplarer.

Indhold: Douglasgran (Fortsættelse). — Undersøgelser vedrørende Drænrørs Dimensioner og Form. — Gødningsforsøg i Planteskoler. — Fra Plantningsforeningernes Arbejdsmark. — Mindre Meddelelser.

DOUGLASGRAN.

Ved Forstassistent *Vagn Johansen.*

(Fortsættelse.)

Ogsaa i *Sverige* har Provenienspørgsmaalet været yderst aktuelt (bl. a. Langlet 1938). Man har i den nyeste Tid især bestræbt sig paa at finde Metoder, hvorved man paa et ganske tidligt Tidspunkt kan udtale sig om Proveniensen og dens Egnethed til Dyrkning. Disse bygger paa fysiologiske og biokemiske Undersøgelser, f. Eks. ved Studier over: Frøets og Kimplanters henholdsvis Spiring og Vækst ved forskellig Lysstyrke og pH, Frøets Katalaseindhold, Bestemmelse af Planters Tørstofindhold, Sukkerarter, Klorofyl o. s. v. Det har været muligt at paavise Sammenhæng mellem Proveniensers fysiologiske Reaktionen og Hjemstedsklimaet. Man kunde tænke sig, at det var muligt at etablere Skalaer, f. Eks. med Hensyn til Frostfølsomhed (i Lighed med en pH-Skala), hvori man ved Hjælp af simple Prøver kunde indrangere en Proveniens. Dette vilde være praktisk. Allerede indvundne Erfaringer gaar ud paa, at kontinentale eller frosthaarde Former har højere Tørstofindhold end Kystformer. Udslaget er knap saa tydeligt for Douglas som for Gran og Fyr, men man har dog set Tendensen, idet Kontinentalformer har ca. 34 % Tørstofindhold af Friskvægten og Kystformer ca. 32 %. Meget opmuntrende er det, at en enkelt Kystform, som havde højt Tørstofindhold, netop fra tysk Side er angivet som forholdsvis frosthaard. Hvorfor Frosthaardhed staar i Forbindelse med større Tørstofindhold er ikke forklaret, men maaske skyldes det den velkendte Lov, at med stigende molær Koncentration følger Sænkning af Frysepunktet. —

De gode Klimaracer, som vi skal dyrke, kan dels hentes i Amerika stadigvæk og dels har vi Hjemmeavlsmuligheden. Den sidste maa foretrækkes, da der sandsynligvis sker en gunstig Selektion efterhaanden. Det bedste Frø vil faas af Bevoksninger, hvor næsten alle Træer er Elitetræer, da man her undgaar uheldige Individuers negative Udslag i Afkommet. Det maa ogsaa tilraades at borthugge blaa og graa Douglaser, som staar i Nærheden.

Dansk Skovforenings Frøudvalg har kaaret ca. 20 Douglasbevoksninger eller -grupper som gode til Formaalet. Detaljeret Fortegnelse findes i D. S. T. 1938 og 1939. Enkelte særlig gode Bevoksninger burde overholdes som Frøtræer uden Hensyn til den almindelige Omdriftstid.

Meget af det fremmede Frø, vi faar udefra, giver Planter med meget stor Spredning, og da den enkelte Plantes relative Højdevækst, som Funktion af lidet paavirkelige, arvelige Egenskaber, skulde bibeholdes i hvert Fald til 25 Aars Alderen (Kanzow 1937), har man her Chance for en bevidst Sortering i Planteskolen.

Om hele Provenienspørgsmaalet gælder det, at det i Teorien er ret nemt at fastsætte de rigtige Forholdsregler, men om de kan følges i Praksis er noget andet. Det er imidlertid en Kendsgerning, at Spørgsmaalet om Træernes arvelige Egenskaber er baade stort og vigtigt.

Skovdyrkning.

Frø og unge Planter.

Douglas bærer tidligt Kogler. Saaledes angiver Bloch 1889, at Træerne i Langesø Skov allerede fra 16 Aars Alderen har baaret Frø. Frø fra saa unge Træer er dog goldt. Frøaarene indtræder mindst to i hvert Decennium. Koglerne bør høstes tidligt, sidst i September første Aar, da Frøene ellers er faldet ud. Af en hl Kogler (omtr. 2800) faas 0,5—1,7 kg afvinget Frø. 1 kg indeholder lidt under 100 000 Frø. En Snitprøve skulde for Douglasfrø være bedre end Spiringsprøve, da Spiringen veksler stærkt med Proveniensen (Schenk 1939). Gennemsnitsvægten for 1000 Frø ansættes til 10,4 g (Jacobsen 1926). Ifølge Rafn 1922 skulde Frøvægten aftage med nordligere og højere Provenienser.

I Amerika saar man Frøet straks efter Klængningen. Det tilraades i hvert Tilfælde at saa om Efteraaret. Forsøgsvæsnet her i Landet har Erfaring for, at det er rigtigt. Frø, der har overvintret i Jorden, spirer mere ensartet og samtidigt. Det skyldes, at Douglasfrø er meget langsomt spirende, 4—14 Uger. Det kan maaske volde Vanskelighed at faa Frøet om Efteraaret, og hvis man saar om Foraaret, er det da bedst at lægge det i Vand 3—7 Dage. Det forudsætter ganske vist, at man har Vand i sin Planteskole (hvad man bør have), thi har Frøene været

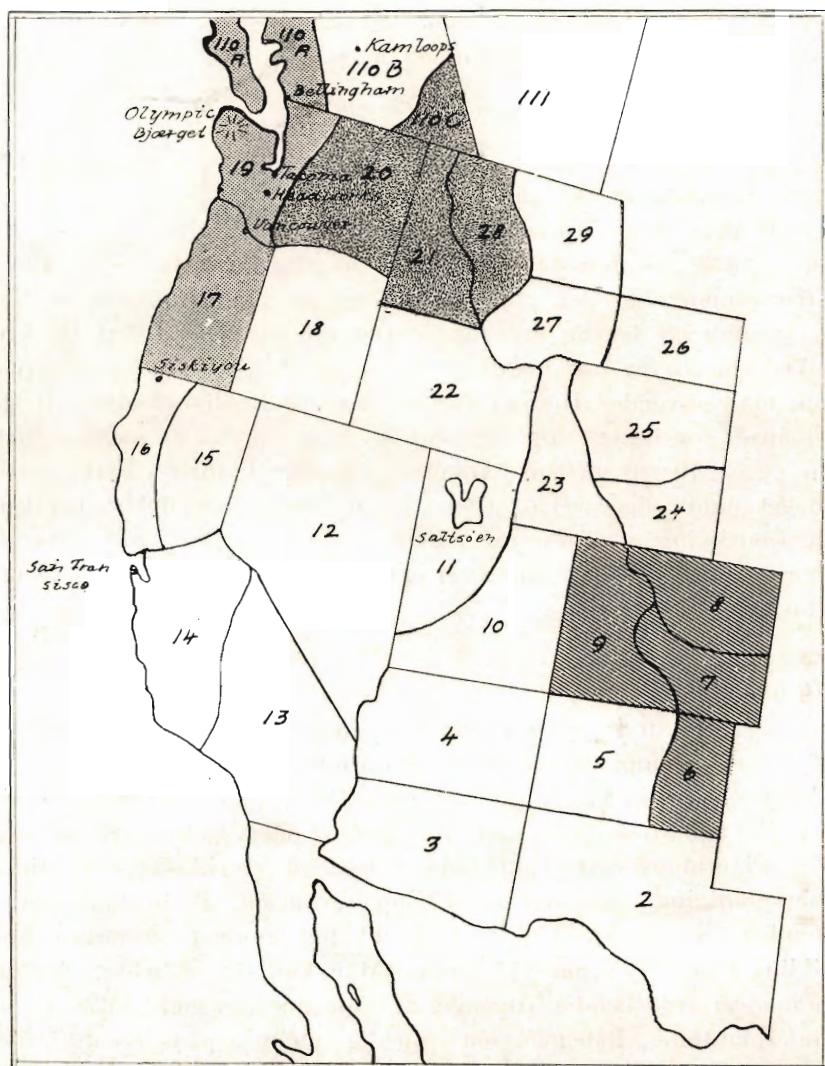

Fig. 8. De 31 af Amerikas 119 Klimasektioner hvori Douglas forekommer.
Efter Schenk 1939. De skraverede Omraader betegner Sektioner
med typisk viridis-, caesia- og glauca-Klima.

lagt i Blød, maa de endelig ikke udtørres i Jorden. Frøprisen laa omkr. 60—90 Kr. pr. kg i 1939.

Spiringsprocenten er lav, det skyldes for en stor Del et Insekt Megastigmus spermatrophus, som udhuler Frøene. I Forsøgsvæsnet angiver man som Erfaringstal 20 000 Planter af 1 kg Frø. Man faar snarere færre. O. Fabricius 1926 opgiver 30 m² Bed pr. kg Frø. Som sædvanligt bør Dækningen ske med lerfrit Bakkensand, passende Saa-

dybde 6—10 mm. Bornebusch 1939 omtaler et ganske interessant Spiringsforsøg paa forskellig Jordbund. Det faldt for 100 Frø ud saaledes:

Granmor	35 Planter	Granmuld	19 Planter
Oxalismuld	0 —	Neutral Muld	4 —

Douglas foretrækker den sure Bund.

Saabedene bør beskygges, saalænge Temperaturen er over 20° (Schenk 1939). De bør ogsaa beskyttes noget mod Foraars- og Efteraarsfrost, men skal der passes altfor meget paa Frøplanterne, har man anvendt en daarlig Proveniens. Det samme gælder Priklebedene.

Ved Omskoling bør Rødderne beskæres. Prikleafstanden afhænger af om man anvender Hestekraft eller ikke til Renligholdelsen. Hestekraft anses for billigst, og der skal da være ca. $\frac{1}{2}$ m mellem Rækkerne og 5—10 cm mellem Planterne. De unge Planter i Planteskolen er meget ømtaalelige overfor Tørke. En let Beskygning bedst. En uforsigtig Gødskning medfører for sen Skudmodning. Den mest anvendte Plantestørrelse er $\frac{2}{1}$. $\frac{2}{0}$ anvendes ogsaa en Del, men Risikomomentet er større.

Kulturanlæg og Kulturpleje.

Anlæggelse af en Kultur sker som Regel i gravede eller hakkede Huller (evt. Klemplantning), men Plantning i Riller frembragt med f. Eks. Mølleharven maa kunne anvendes. Den rigtige Plantetid er et vigtigt Punkt. Herover foreligger nu gode Undersøgelser (Bornebusch 1937). Plantningstiderne anbefales i følgende Rækkefølge 1) tidlig Foraarsplantning. Den sikreste Fremgangsmaade. 2) Begyndelsen af September. Sommerskuddet er tilstrækkeligt modnet og nogen Rodudvikling naas. 3) Sommerplantning. Man kan slippe heldigt fra det, men man er fuldstændig afhængig af Vejrgudernes gode Vilje. 4) sen Sommerplantning. Betegnes som uheldig, navnlig paa lerede Jorder. Skudmodningen forsinkes.

Problemerne ren eller blandet Kultur og Planteafstand er vanskelige at løse. Som i talrige andre Skovdyrkningssspørgsmaal har næsten hver Mand sin Mening. I Almindelighed maa man kunne sige, at paa de mere magre Jorder maa Blanding fraraades. Paa saadanne Steder vil i hvert Fald Rødgran blive fuldstændig overvokset. Saaledes saa jeg i Efteraaret 1939 paa en Ekskursion til Nøddebo Distrikt, hvorledes Rødgranplanter, der var indblandet i Douglaskultur, var fuldstændig spildte og overflødige. De var ikke over 1 m, mens Douglasen var 4—5 m. Paa de bedre Jorder, hvor Rødgranen længere vil kunne følge med, vil jeg derimod antage, at en Blanding kan være gunstig. Sagen er den, at Douglasgranens første Udhugningsudbytter er saare lidt værd,

derfor var det rart at faa lidt mere værdifulde Førsteudhugninger som f. Eks. Rødgransstager (afhænger dog af den lokale Pris).

Man har ofte i Forbindelse med Blandingskulturer drøftet Douglasens Oprensning. Efter mit Skøn renses en Douglasbevoksning sig aldrig tilfredsstillende, ligegyldig om den er ren eller blandet med alt muligt. Da desuden Douglasen er en af de Træarter, hvor Grenkapning altid bør foretages (se senere), maa jeg anse Blandingsspørgsmaalet for uden Betydning i denne Forbindelse. En anden Ting, der ofte tages Hensyn til er, at Douglasplanter er ret dyre. Om dette Hensyn bør tages, kan ikke overses her. Tillader Jordbunden Blanding med f. Eks. Rødgran, vil jeg mene, at det ofte anvendte Forhold, Douglas til Rødgran som 1 : 4, maaske skulde ændres til 2 : 2. Herved vilde den Fare, som omtales af Nielsen i 1918, at Douglasgranerne piskes af Vinden, inden de slutter sig, afværges eller i hvert Fald mildnes. Andre Blandingsemner er Sitka, Lærk, Contortafyr og eventuelt Thuja. Hvis en Løvtræblanding skulde forsøges, kunde man foreslaa Rødeg.

Planteafstanden kan i Følge Betragtningerne over Grenkapning godt være stor. Man ser da ogsaa flere Steder stor Afstand anvendt. Paa Nøddebo Distrikt f. Eks. har jeg set Kulturer med ca. 3500 Planter pr. ha (ren Douglas). Douglasplanter kostede efter Prislister fra Vejle Amts Planteskole i Efteraaret 1939: $\frac{2}{1}$ Kr. 60 pr. 1000 og $\frac{2}{2}$ Kr. 80, det vil efter samme Prislister sige 80—100 % dyrere end Rødgran. En Douglaskultur som den nævnte med 3500 Planter, $\frac{2}{1}$ i hakkede Huller, vilde da have kostet smaa 300 Kr. i 1939.

Ved Plantning af Douglasplanter bør man huske paa, at de er ret følsomme for Udtørring, og da Plantematerialet er dyrt, maa Omhu tilraades.

Som omtalt har man i Linaa Vesterskov Erfaring for, at Douglas taaler Overstandere ligesaa godt som Rødgran. De bør dog ret hurtigt afvikles.

Af Hensyn til Frostfare er det ikke godt at plante Douglas i Lavninger. Eventuelle Selvsaaninger har endnu kun lidt Interesse.

Af Kulturplejeforanstaltninger er Hegning absolut nødvendig, hvis der er Raavildt, selv i Blandingskulturer. Slaaning af Græs mellem Planterne kan sine Steder være nødvendig. Douglasen angives ellers at have Evne til at kvæle Græs ligesom Rødgran (Nielsen 1918).

Bestandspleje.

Grenkapningen er et økonomisk Spørgsmaal. Forudsætningen, for at den kan ske, er en tilsvarende rimelig Prisforhøjelse paa Effekterne, naar de til sin Tid skal sælges. For stort Douglasgran faas herhjemme ikke over 50—60 Kr. pr. m³, denne Pris gælder knastet Træ.

Der foreligger bestemte Udtalelser fra Træhandlere om, at de for knastfri Finérkævler af Douglasgran vil kunne byde 120 Kr. pr. m³. Gaar man ud fra dette, er det meget uforsvarligt at undlade en Grenekapning, da Douglasgran har usædvanlig sejge Grene og renser sig daarligt. Der er ingen Fare for Overproduktion af Finérkævler foreløbig. En Grenekapning kan f. Eks. foretages i tre Tempi. Første Gang naar Gennemsnitsdiameteren er ca. 10 cm. Denne Opkvistning sker fra Jorden til lidt over Mandshøjde. Som alle Opkvistninger bør den helst foretages udenfor Vækstperioden, f. Eks. i Januar eller Februar. Endvidere nøjes man naturligvis med Hovedtræerne, som Regel 3—400 Stammer pr. ha. Dette kan gøres (f. Eks. i Linaa Vesterskov) for ca. 8 Øre pr. Træ. Den anden Grenekapning kan foregaa med Stang eller paa Stige op til omkr. 4 m, og den tredje Kapning sikrer 8—9 m knastfri Finérkævlé. De sidste Grenekapninger fra Stige er blevet gjort for 25 Øre pr. Træ. Under Grenekapningen skal man helst undgaa at tage grønne Grene med. Naar den sidste Kapning finder Sted, er Træerne 35—40 Aar gamle. Overvoksningerne sker særdeles hurtigt. Den Merindtægt, man kan faa pr. m³ for rent Træ, er saa stor, at man kan anse Grenekapning af Douglas for fuldtud forsvarlig.

Udhugning er altid et kildent Spørgsmaal. I al Almindelighed bliver Douglasbevoksninger hugget som Rødgran, maaske lidt stærkere. Det ser ud til, at Douglas hurtigt reagerer paa Hugst med stærkt forøget Diametertilvækst. Den voldsomme Massetilkvækst berettiger ogsaa til en stærk Hugst. O. Fabricius (hos Oppermann 1915) gør opmærksom paa, at Kroner i tæt Stilling ikke danner afslidte, skarpt afklippede Flader mod hinanden (som f. Eks. hos Rødgran og Ædelgran), men at Kronernes Grene søger ind imellem hinanden og altid udfylder Hullet. Dette udlægges til Fordel for lange Mellemrum mellem kraftige Hugster. At Fabricius's Iagttagelse ikke passer paa ældre Douglasbevoksninger er bl. a. iagttaget i Linaa Vesterskov. Paa en ældre Douglasbevoksning ca. 60 Aar paa Bidstrup Distrikt har jeg selv set, at de enkelte Træers Kroner ikke har reageret paa en fri Stilling. Her foregaa Kroneregenerationen meget langsomt. Dette tyder paa, at man helst maa føre en konstant, ret kraftig Hugst med smaa Udhugningsmellemrum, saaledes at Træerne stadig har gode Kroner i Løbet af Omdriften. Salg af Pyntegrønt vil ofte muliggøre at hugge Bevoksningerne hvert Aar i December Maaned.

Fra en Ekskursion til Giesegaard Distrikt i 1938 husker jeg en Anskuelse, der gik ud paa at hugge svagt indtil 30 Aars Alderen af Hensyn til Faren for Stormfald. Man mente, at indtil denne Alder var der ikke Balance mellem Krone og Rod, den første voksede forholdsvis stærkere. Paa Stedet talte Bevoksningen for Teoriens Sandsynlighed.

Tørvepresseren „IDEAL“

svarer til Navnet og de Forventninger, Fagmanden stiller til

|| Nutidens
Tørve-Produktion: ||
Hidtil leveret 585 Anlæg.

Driftssikker. Nem Betjening. Trykkuglelejer m. m. Dyndelevator. Udkørsels-Rulle vogne. Skæregrebe. Reservedele. Forlang omg. Prospekt med Tilbud uden Forbindende.

Svennings Maskinfabrik & Jernstøberi, Vejen Tlf. 53.

Randers Planteskole

v. Petri Petersen
Telefon 423

Alt i haardføre
og veludviklede Planter
til Have, Mark og Skov

Stenstrup og Odense Teglværkers Kontorer

Stenstrup - Telefon Nr. 19

Prima Drænrør

FYENS

LANDMANDSBANK

ODENSE

Vestergade 33 - Telf. 46 (6 Lin.) - Statst. 36

Aaben 9¹/₂—12¹/₂ og 2—4
Udfører alle Bankforretninger

Rødkjærsbro Cementvarefabrik

ved I. T. BIRK ∴ Telef. Rødkjærsbro 14

Fører kun $\triangle$ mærkede Varer.
Alle Arter Betonvarer til Afvanding og Kloak føres.
FORLANG TILBUD

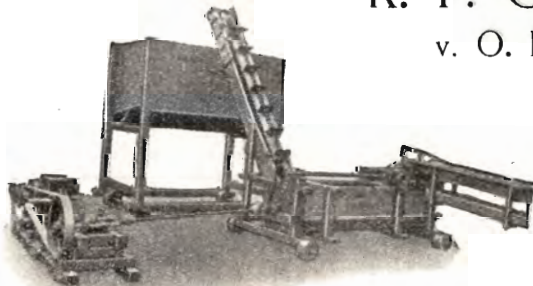

Brug **RANDERS**
REB

R. P. Olsens Maskinfabrik

v. O. H. Olsen

Allingaabro - Telf. 1

Tørreværker i alle Størrelser

Specialitet:

Elevatorkæder — Kædehjul

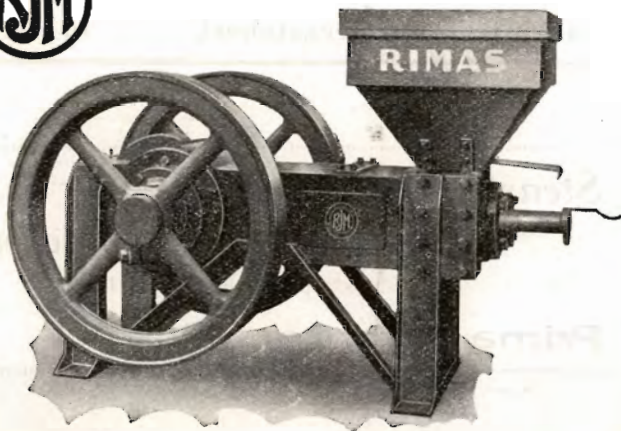
ANDELS-PENSIONSFORENINGEN

Vestre Boulevard 47. Tlf. C. 2728.

(Gensidigt Pensionsforsikringselskab.)

København V.

Pensionsforsikringer, Liv-, Overlevelses- og Børnerenter.

„RIMAS“ TØRVEPRESSERE
 „RIMAS“ ÆLTEVÆRKER
 „RIMAS“ FORMTØRVSPRESSER

er uovertrufne i Kvalitet, Driftssikkerhed og Økonomi.
 Indgiv Deres Bestilling i god Tid.

**Ringsted Jernstøberi
 & Maskinfabrik A/s**

REMINGTON

Bedste og mest benyttede
 Skrivemaskine.
 Enetorhandler for Danmark:

L. KRISTENSEN
 75, Raadhuspladsen,
 København V.

Den er rigtig!

DEN
 ER FRA

Zinck GODT-
 HAAB

Røde

Drænrør

fra 2" — 12" have
 altid paa Lager.
 Forlang Tilbud.

„Solienlund“ Teglværk.

Telefon 10 Ulstrup.

Alt i prima røde Drænrør.

Silkeborg, Herning og omliggende
 Teglværkers Salgskontor

Torvet 6, Silkeborg

Telefon 1200

repræsenterende følgende Værker:

A/S Lysbro Teglværk.
 De Forenede Teglværker,
 Lysbro.
 Bøgild Teglværk, Lysbro.
 Vinderslevgaard Teglværk.
 Paarup Teglværk.

Bjødstrup Teglværk.
 Gjern Teglværk.
 Visgaard Teglværk.
 Højriis Teglværk, Ikast.
 De Forenede Midtjydske
 Teglværker, Herning.

Aktieselskabet

Brødrene Brincker

Grøsdal Hammerværk pr. Vejle
 Grundlagt 1867

Specialitet: **Tørvegrebe, Tørvespader, Drænværktøj, Lyngleer.**
 Alle Slags Grebe, Forke, Spader, Roehakker, Høstleer
 og Haveredskaber leveres med fuld Garanti.

En svagere Hugst til 30 Aars Alderen kan da formodentlig ogsaa gennemføres uden Skade for Bevoksningen, som paa dette Tidspunkt endnu har god Kroneregenerationsevne, og skulde saaledes ikke hindre Opnaaelsen af smukt bekronede, ældre Træer.

Udhugningen paabegyndes sædvanlig tidligt, omkr. 15 Aars Alderen (eller endog tidligere, f. Eks. ved 10 Aars Alderen, Nielsen 1918).

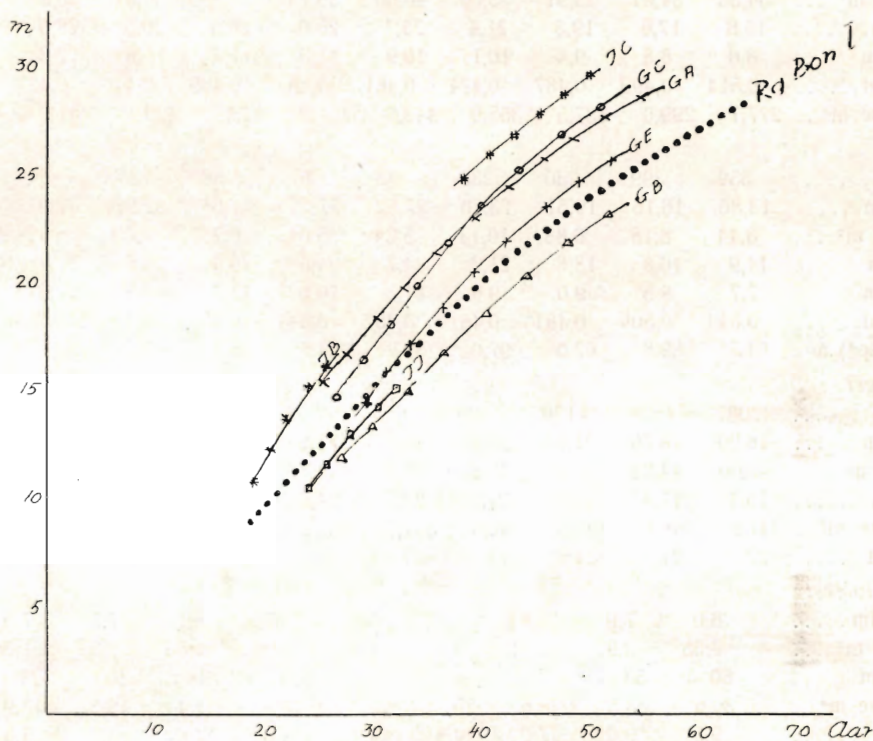

Fig. 9. Højdekurver.

Produktion og Vækst.

Det Materiale, jeg her vil støtte mig til, stammer fra Forsøgsvæsenets Prøveflader. I 1907—09 blev anlagt 5 Prøveflader, bl. a.:

GA	GB	GC	GE
Boller	1. Kbhvns. Distr.	Valbygaard	Frijsenborg

I nyere Tid er flere blevet anlagt, bl. a.:

II	IC
Giesegaard	Silkeborg

Der er Tal fra ialt 7 Prøveflader, af de 5 ældste er GD (Blandingsbevoksning) gaaet ud. De repræsenterer Bevoksninger i Aldrene 57, 57, 56, 57 51, 33 og 33 Aar. Alle Prøvefladerne lider af den Skavank

Prfl. GA BOLLER 1 ha.

Undersøgt

Udhugn. Aar ...	F 1908	F 1911	F 1914	F 1918	F 1923	F 1926	F 1928	F 1930	F 1935	F 1939
Alder.....	26	29	32	36	41	44	46	48	53	57

Efter Hugst

Stamtal	1528	1129	899	669	567	471	381	331	258	189
Diam. cm.....	16,97	19,60	22,55	25,80	30,18	32,72	35,61	37,41	42,13	46,90
Grundfl. m ²	34,56	34,04	35,91	35,00	40,60	39,74	37,99	36,31	35,88	32,60
Højde m.....	15,6	17,6	19,3	21,4	23,7	25,0	26,0	26,5	28,0	29,0
Cyl.høj m.....	8,6	8,8	9,4	10,1	10,9	11,3	11,7	11,6	12,3	12,6
St.formtal.....	0,514	0,499	0,487	0,474	0,461	0,454	0,449	0,446	0,439	0,435
Vedmasse m ³ ..	277,1	299,0	337,5	355,0	443,5	451,0	443,5	429,1	441,0	411,2

Hugst

Stamtal	559	399	230	230	88	87	86	47	64	63
Diam. cm.....	13,86	16,15	19,51	23,70	27,52	27,22	31,66	32,97	37,01	39,00
Grundfl. m ²	8,44	8,18	6,88	10,13	5,24	5,04	6,75	4,03	6,92	7,52
Højde m.....	14,9	16,8	18,8	21,2	24,7	24,5	25,9	26,8	27,8	28,3
Cyl.høj m.....	7,7	8,5	9,0	9,6	11,3	10,8	11,7	11,8	12,6	12,7
St.formtal.....	0,514	0,509	0,481	0,451	0,457	0,441	0,451	0,436	0,453	0,438
Vedmasse*) m ³ .	64,7	69,8	62,0	97,0	59,2	54,5	78,9	47,1	87,1	93,2

Før Hugst

Stamtal	2087	1528	1129	899	655	559	467	378	322	252
Diam. cm.....	16,20	18,76	21,97	25,28	29,83	31,94	34,90	36,88	41,16	45,10
Grundfl. m ²	43,00	42,22	42,79	45,13	45,84	44,78	44,74	40,33	42,80	40,12
Højde m.....	15,4	17,4	19,2	21,4	23,9	24,9	26,0	26,6	28,0	28,9
Vedmasse m ³ ..	341,8	368,8	399,5	452,0	502,7	505,6	522,4	476,2	528,2	504,5
Intensitet	22	21	21	21	21	20	20	18	18	17

Aarl. Tilvækst

Diam. mm.....	6,0	7,9	6,8	8,1	5,9	8,7	8,1	7,5	7,5
Grundfl. m ²	2,55	2,92	2,31	2,17	1,39	2,00	1,56	1,30	1,06
Højde cm.....	60	53	52	50	40	40	40	30	23
Vedmasse m ³ ..	30,6	33,5	28,6	29,5	20,7	28,6	21,4	19,8	15,9
pCt.....	9,5	9,6	7,0	4,8	4,4	6,0	4,6	4,1	3,4

Gns. Udbytte m ³	19,1	20,3	21,5	22,3	23,2	23,0	23,3	23,3	23,0	23,5
-----------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

at være for smaa, i Gennemsnit 1000—1200 m². Ved Omregning til Tal pr. ha kommer her et stort Usikkerhedsmoment. Dette er fra Forsøgsvæsenets Side taget i Betragtning, og f. Eks. reducerer man Prøvefladernes Arealer noget med Alderen (10 % paa 20 Aar). Jordbundsforholdene er, i hvert Fald for de ældste Prøveflader, ret ens, Beretningerne lyder: »Stenet, stærkt lerblandet Grus, stenet, leret Sand og Grus, o. s. v.«.

Det er Højden, der paavirkes mindst af vore Indgreb og som tilige giver et sandt Indtryk af Tilvækstmuligheden. For tydeligt at kunne se, hvorledes denne varierer med Alderen, har jeg fremstillet den grafiske Tegning Fig. 9. Samtlige 7 Prøveflader samt Rødgran Bon. 1

*) I fire Udhugninger (i det 18., 20., 23., 25. Aar) er hugget 155 m³.

Prfl. GB 1. KBHVNS. DISTRIKT 1 ha.

<i>Undersøgt</i>									
Udhugn. Aar.....	F 1908	F 1909	F 1912	F 1917	F 1924	F 1928	F 1932	F 1934	F 1937
Alder	26	27	30	35	42	46	50	52	55
<i>Efter Hugst</i>									
Stamtal	3383	2634	1630	1147	825	635	483	398	313
Diam. cm.....	10,91	11,53	13,66	17,13	21,18	23,65	26,61	28,44	31,14
Grundfl. m ²	31,63	27,52	23,87	26,45	29,04	27,88	26,86	25,27	23,83
Højde m.....	11,7	12,1	13,6	16,0	19,6	21,3	22,8	23,5	24,2
Cyl.høj m.....	6,4	6,6	7,2	8,2	9,5	10,1	10,6	10,9	11,1
Stm.formtal	0,550	0,546	0,531	0,511	0,485	0,474	0,466	0,462	0,458
Vedmasse m ³	203,5	181,8	172,4	216,3	276,1	281,5	285,4	274,4	264,1
<i>Hugst</i>									
Stamtal.....		749	1004	483	322	190	152	85	85
Diam. cm.....		9,11	11,02	14,61	18,83	20,70	23,83	24,55	28,12
Grundfl. m ²		4,88	9,57	8,10	8,97	6,39	6,76	4,04	5,30
Højde m.....		11,1	12,3	15,1	18,2	19,5	21,9	22,3	23,7
Cyl.høj m.....		6,1	5,8	7,8	9,0	8,9	10,9	10,8	11,4
Stm.formtal		0,551	0,469	0,516	0,496	0,454	0,499	0,485	0,479
Vedmasse.....	84,8	29,8	55,2	63,1	80,5	56,6	73,9	43,7	60,2
<i>Før Hugst</i>									
Stamtal.....		3383	2634	1630	1147	825	635	483	398
Diam. cm.....		11,04	12,73	16,42	20,54	23,02	25,97	27,78	30,54
Grundfl. m ²		32,40	33,44	34,55	38,01	34,27	33,62	29,31	29,13
Højde m.....		11,9	13,1	15,7	19,2	20,9	22,6	23,3	24,1
Vedmasse m ³	288,3	211,6	227,6	279,4	356,6	338,1	359,3	318,1	324,3
Intensitet		18	17	18	19	16	16	14	13
<i>Aarl. Tilvækst</i>									
Diam. mm.....		1,3	4,0	5,5	4,9	4,6	5,8	5,9	7,0
Grundfl. m ²		0,77	1,97	2,14	1,65	1,31	1,44	1,23	1,29
Højde cm.....		20	33	42	46	33	33	25	20
Vedmasse m ³		8,1	15,3	21,4	20,0	15,5	19,5	16,4	16,6
pCt.....		3,9	7,5	9,4	7,0	5,0	6,1	5,1	5,5
Gns. Udbytte m ³	11,1	11,0	11,4	13,0	14,0	14,2	14,6	14,7	14,8

(C. M. Møller 1933) er indlagt. Højdemålingerne er fra Forsøgsvæsenets Side udjævnet. Naar man ser bort fra den laveste Kurve (hvad man bør, da denne Prøveflade GB ikke er ren viridis), ses det tydeligt, hvorledes Douglas — af ukendt Proveniens — nemt maaler sig med Rødgran Bon. 1 i Højdevækst. Tilsyneladende har Douglas ogsaa en forholdsvis mere vedholdende Højdevækst.

I Forsøgsvæsenets Bind 13 er en Række Højdevækster sammenlignet. Den fremkomne Skala giver et ganske godt Billede af, hvor Douglas befinder sig sammenlignet med andre Træarter i 25 Aars Alderen, ganske vist kun for denne ene Jordbund: (Overgrunden veludviklet og muldrig, Undergrunden mere eller mindre leret, men bekvem):

Prfl. GC VALBYGAARD 1 ha

Undersøgt

Aar.....	F 1908	F 1911	F 1913	F 1916	F 1920	F 1924	F 1927	F 1930	F 1933	F 1939
Alder.....	25	28	30	33	37	41	44	47	50	56

Efter Hugst

Stamtal Stk.....	2538	1907	1412	961	661	511	406	331	286	211
Diam. cm.....	12,8	14,5	16,4	19,9	24,2	27,5	30,3	34,1	36,8	42,3
Grundfl. m ²	32,6	31,4	30,0	29,9	30,3	30,3	29,3	30,1	30,1	29,7
Højde m.....	14,0	16,0	17,4	19,2	21,6	23,7	25,1	26,3	27,5	29,0
Cyl.høj m.....	7,8	8,5	9,0	9,6	10,3	10,9	11,2	11,5	11,8	12,2
St.formtal.....	0,557	0,535	0,521	0,503	0,479	0,460	0,448	0,439	0,431	0,421
Vedmasse m ³ ..	256	269	272	289	314	330	329	348	357	363

Hugst

Stamtal.....	1307	631	495	451	300	150	105	75	45	75
Diam. cm.....	9,4	11,9	12,8	14,1	19,1	23,6	27,5	27,3	34,2	39,6
Grundfl. m ²	9,0	7,1	6,4	7,0	8,6	6,6	6,3	4,4	4,2	9,2
Højde m.....	11,9	13,9	14,9	16,4	20,1	22,5	24,6	25,8	27,7	30,0
Cyl.hhj m.....	6,4	6,5	8,2	8,6	10,0	9,9	10,6	11,1	12,0	12,9
St.formtal.....	0,540	0,466	0,556	0,552	0,496	0,442	0,453	0,430	0,433	0,430
Vedmasse*) m ³ .	58	45	53	60	86	65	68	49	50	119

Før Hugst

Stamtal.....	3845	2538	1907	1412	961	661	511	406	331	286
Diam. cm.....	11,7	13,9	15,6	18,2	22,7	26,6	29,7	32,5	36,3	41,6
Grundfl. m ²	41,6	38,5	36,4	36,8	38,9	36,8	35,5	34,5	34,3	38,9
Højde m.....	13,5	15,5	16,6	18,5	21,1	23,4	24,9	26,3	27,7	29,3
Vedmasse m ³ ..	314	314	325	348	400	395	396	397	407	482
Intensitet.....	23	20	20	19	19	17	16	15	15	16

Aarl. Tilvækst

Diam. mm.....	3,7	5,6	6,0	7,0	6,2	7,6	7,4	7,6	8,1
Grundfl. m ²	1,94	2,51	2,28	2,26	1,63	1,76	1,75	1,39	1,46
Højde cm.....	50	30	37	47	45	40	40	47	30
Vedmasse m ³ ..	19,4	28,1	25,4	27,7	20,3	22,1	22,4	20,7	20,9
pCt.	6,8	9,5	8,1	6,5	5,7	6,1	6,2	5,5	5,0

Gns. Udbytte m ³	16,9	17,2	17,9	18,6	19,6	19,6	19,8	20,0	20,0	20,1
-----------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Træart	Fødselsaar	Højde i 1934
A. grandis.....	1910	13,7 m
Ps. taxifolia.....	1912	12,7 —
L. Kämpferi.....	1912	11,6 —
P. sitkaensis	1911	11,1 —
P. exceisa	1010	10,3 —
P. contorta	1912	10,0 —
P. silvestris.....	1912	9,4 —
L. europæa	1912	9,4 —
A. alba	1909	8,7 —
A. Nordmanniana.....	1909	7,9 —

*) I Alder 22 Aar Hugst 108 m³.

Prfl. GE 3. FRIJSENBORG 1 ha.

Undersøgt

Aar	F 1909	F 1914	F 1917	F 1920	F 1923	F 1926	F 1930	F 1932	F 1936
Alder	27	32	35	38	41	44	48	50	54

Efter Hugst

Stamtal	2192	1272	876	692	547	379	301	206	173
Diam. cm.....	14,9	19,1	22,0	24,8	27,6	30,3	34,8	37,6	41,2
Grundfl. m ²	37,24	36,61	33,20	33,39	32,67	27,27	28,56	23,22	23,02
Højde m.....	13,1	16,3	18,1	19,8	21,4	22,7	24,6	25,2	26,1
Cyl.høj m.....	7,05	8,49	9,30	10,04	10,79	11,28	12,05	12,32	12,71
St.formtal.....	0,538	0,521	0,514	0,507	0,504	0,479	0,490	0,489	0,487
Vedmasse m ³	263	311	309	335	353	308	344	286	293

Hugst

Stamtal	775	920	396	184	145	168	78	95	33
Diam. cm.....	11,4	14,1	18,3	18,6	24,5	27,7	29,1	33,1	39,8
Grundfl. m ²	7,31	13,80	10,34	5,01	6,84	10,05	5,20	8,14	4,16
Højde m.....	12,4	14,9	17,5	18,9	20,8	21,9	22,9	24,2	25,5
Cyl.høj m.....	6,73	7,70	9,01	9,83	9,63	10,34	11,72	12,22	12,04
St.formtal.....	0,543	0,517	0,515	0,520	0,463	0,472	0,512	0,505	0,472
Vedmasse*) m ³	49	106	93	49	66	104	61	100	50

Før Hugst

Stamtal	2967	2192	1272	876	692	547	379	301	206
Diam. cm.....	14,2	17,1	20,9	23,7	27,0	29,5	33,7	36,4	41,0
Grundfl. m ²	44,55	50,41	43,54	38,40	39,51	37,32	33,76	31,36	27,18
Højde m.....	12,9	15,7	17,9	19,6	21,3	22,5	24,2	24,9	26,0
Vedmasse m ³	312	417	402	384	418	412	405	386	343
Intensitet.....	24	27	22	20	20	18	17	15	13

Aarl. Tilvækst

Diam. mm.....	4,5	5,9	5,6	7,2	6,6	8,5	8,3	8,3
Grundfl. m ²	2,63	2,31	1,73	2,04	1,55	1,62	1,40	0,99
Højde cm.....	52	53	50	50	37	38	15	20
Vedmasse m ³	30,9	30,4	25,2	27,2	19,7	24,3	20,8	14,2
pCt.....	9,9	8,5	7,3	7,2	5,2	6,8	5,7	4,5

Gns. Udbytte m ³	12,2	15,1	16,4	17,1	17,9	18,0	18,5	18,6	18,3
-----------------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Selvom Douglasen vokser glimrende hos os, fremgaar det hurtigt af en Række sammenlignende Tal, at de Kaar, vi byder den, ikke er optimale. Tallene er ganske interessante:

Bonitet	Amerika		England		Prøjsen Danmark	
	I	III	I	III	I	
Højde i m ved 30 Aar	28,0	19,5	23,8	18,4	17,8	17,5
— — — 50 —	42,4	9,9	33,5	28,0	28,0	27,5

Diametertilvæksten ses at være kraftig. Den er i 56—58 Aars Alderen endnu ikke dalende, med en aarlig Tilvækst paa Diameteren paa 8 mm. Med den kraftige Tykkelsesvækst kan vi hurtigere end hos Rødgran faa store Dimensioner, hvilket maa være en økonomisk Fordel.

*) 175 m³ Hugst før 1908.

Prfl. II GIESEGAARD 1 ha.

Undersøgt

Aar	F 1929	F 1931	F 1933	F 1935	F 1937	F 1939
Alder	23	25	27	29	31	33

Efter Hugst

Stamtal	4391	3361	2459	1668	1208	1064
Diam. cm	9,7	10,9	12,3	14,1	16,0	17,2
Grundfl. m ²	32,57	31,35	29,11	26,00	24,19	24,54
Højde m	10,0	11,0	12,3	13,7	14,8	15,4
Cyl.høj m	5,5	5,9	6,5	7,0	7,7	7,8
St.formtal	0,550	0,534	0,526	0,520	0,517	0,504
Vedmasse m ³	179	184	188	185	185	191

Hugst

Stamtal		1004	928	791	460	145
Diam. cm		8,1	9,7	10,9	12,6	12,3
Grundfl. m ²		5,14	6,89	7,35	5,76	1,72
Højde m		9,6	11,1	11,7	13,5	13,9
Cyl.høj m		5,1	6,2	6,8	7,1	7,0
St.formtal		0,427	0,562	0,581	0,526	0,502
Vedmasse m ³		26	43	50	41	12

Før Hugst

Stamtal		4365	3387	2459	1668	1208
Diam. cm		10,6	11,6	13,1	15,1	16,6
Grundfl. m ²		36,49	36,01	33,35	29,95	26,26
Højde m		10,7	12,0	13,3	14,6	15,2
Vedmasse m ³		211	232	235	226	203
Intensitet		20	19	18	15	13

Aarl. Tilvækst

Diam. mm	4,4	3,7	4,4	5,20	3,35
Grundfl. m ²	1,96	2,33	2,12	1,97	1,04
Højde cm	35	50	50	45	20
Vedmasse m ³	15,7	23,7	23,3	20,5	9,0
pCt	8,1	11,4	11,0	10,0	4,6

Grundfladetilvæksten naar Maksimum omkr. 30 Aars Alderen med $2\frac{1}{2}$ —3 m² og er derefter faldet ned til $1\frac{1}{2}$ —1 m² ved 60 Aar.

Formtallet er paa Prøvefladerne gennemgaaende dalet fra 0,55 ved 20 Aar til 0,43 ved 60 Aar, d. v. s., Formtallet er betydelig lavere end Rødgrans. Dette passer med den tyske Erfaring, at man ved at regne Douglasmasser ud med Rødgranformtal har faaet fra 7—15 % for høje Masser. Stammeformen staar i 30—40 Aars Alderen med Hensyn til Jævnførhed mellem Rødgran og Ædelgran. Barken er paa 40—50 Aar gamle Træer endnu ikke tykkere end Rødgranbark.

Masse-tilvæksten er udmærket. Naar jeg stadig ser bort fra GB, ser det ud til, at 60aarige Douglasbevoksninger kan præstere 20 m³ gennemsnitlig aarlig Tilvækst, og at den paa dette Tidspunkt er omkring Kulminationspunktet, se Fig. 10. Den løbende Tilvækst vil fra 25—40

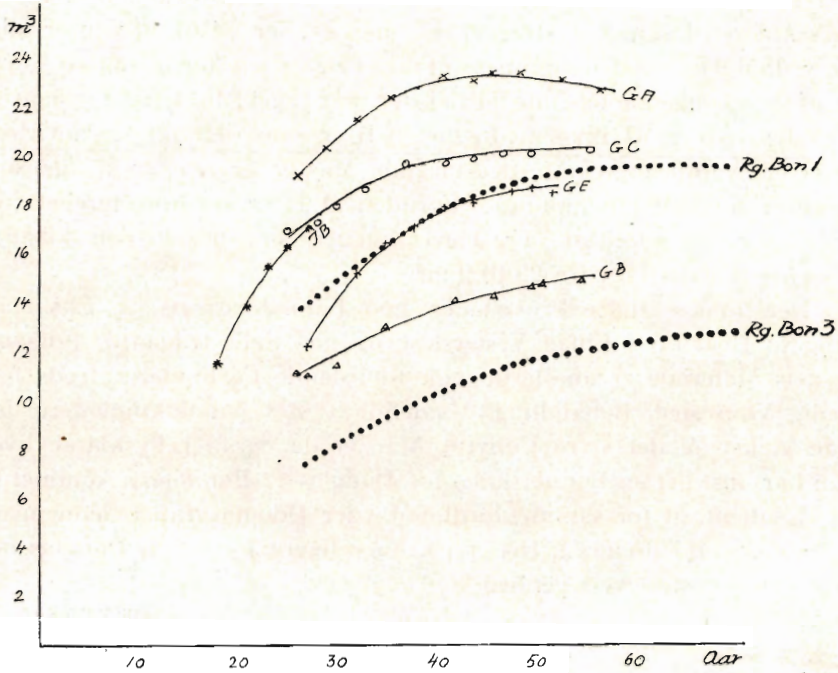

Fig. 10. Gennemsnitlig Tilvækst.

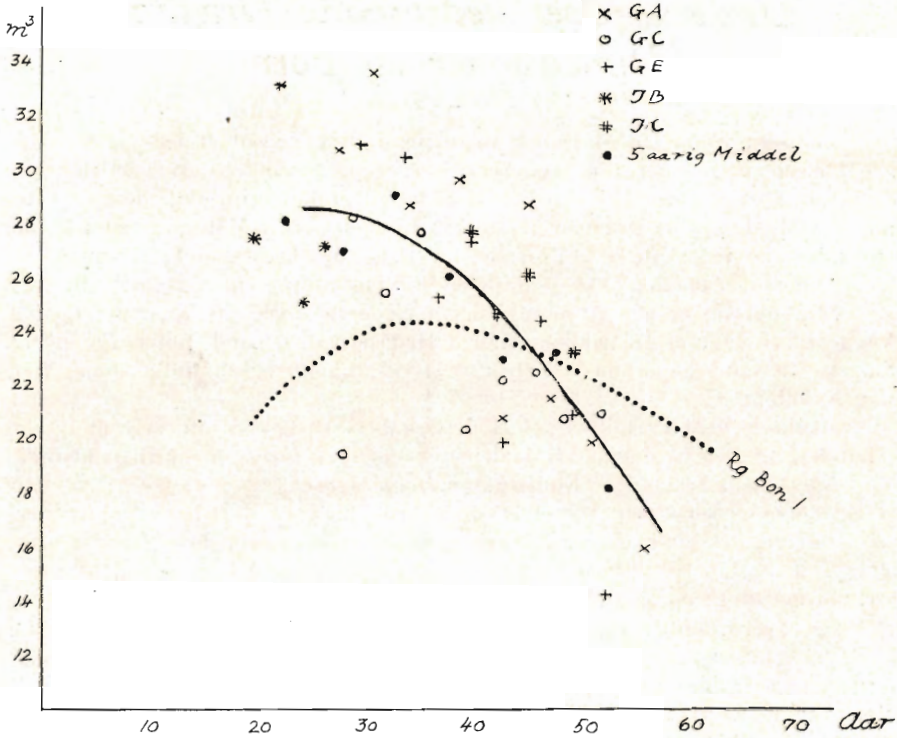

Fig. 11. Løbende Tilvækst.

Aars Alderen kunne overstige 30 m³, men det ser ud til, at den er mindre vedholdende end Rødgrans, se Fig. 11, hvor jeg, for at faa en Kurve ud af de springende løbende Tilvækster, har taget Middeltal for 5aarige Perioder (GB og II ikke medregnet, GB er som sagt ikke ren viridis, og II er svampeangrebet). De staaende Masser er ret forskellige som Følge af forskellig Behandling. Foruden at II er svampeangrebet (for nylig), ser den ud til at være blevet hugget for stærkt, den løbende Tilvækst er dalet brat fra 20 til 9 m³.

Der findes andre Prøveflader end Forsøgsvæsnet, f. Eks. paa Langesø Distrikt, i Linæa Vesterskov og paa Sølstedgaard. Forsøgsvæsnet Materiale er imidlertid nok til i denne Forbindelse, trods forskellig Voksested, Behandling, Maalefejl o. s. v., at dokumentere den gode Vækst og det store Udbytte. Man er da ogsaa i Tyskland, hvor man har opstillet en Bonitetstabel for Douglas (2 Boniteter), kommet til det Resultat, at for samme Jordbund yder Douglasgran i Gennemsnit 25 % mere end Rødgran. Det er paa tarveligere Jorder, at Douglas udviser den største Overlegenhed.

(Fortsættes.)

Undersøgelser vedrørende Drænrørs Dimensioner og Form.

Der blev i sin Tid af Dansk Ingeniørforening nedsat et Udvalg for Udarbejdelsen af Normer for glasserede Lerrør og brændte Lerrør (Drænrør), og til Brug for dette Udvalg har Hedeselskabet ladet foretage nogle systematiske Maalinger af Drænrør for at faa tilvejebragt et Materiale, som kunde anvendes ved Fastsættelse af Normer for Drænrørs Dimensioner, Form m. v., idet Undersøgelsen dog ikke omfattede Rørens Styrke og Syrefasthed.

Maalingerne er paa Afdelingsleder i Hedeselskabet, Civilingeniør *Parbos* Vegne tilrettelagt af Distriktsingeniør i Hedeselskabet, cand. polyt. *Fr. Ebert*, Slagelse, i Samarbejde med Distriktsbestyrer, Landbrugskandidat *Aage Nielsen*, Nykøbing F.

Maalingerne blev udført af Hedeselskabets Distriktskontorer rundt om i Landet, og Bearbejdelsen af Maalematerialet blev foretaget af Distriktsingeniør *Ebert* med Bistand af Konstruktør *Helge Jensen*.

Undersøgelserne har været et stort Arbejde, idet det har omfattet ca. 2200 Rør fra 29 forskellige Teglværker jævnt fordelt over hele Landet, saaledes at man kan regne med, at Kvaliteten fra hele Landets Rørproduktion er forholdsmæssigt repræsenteret.

Det overordentlig interessante Materiale belyser indgaaende en Række Forhold ved Drænrør, som har stor Betydning. Paa Grundlag af Undersøgelserne har Udvalget udarbejdet et Normudkast, der for Tiden af Dansk Ingeniørforening og Dansk Standardiseringsraad er fremlagt til Kritik.

Det kan her nævnes, at det ved Maalingerne af disse 2200 Rør viste sig,

De faar enestaaende Udnyttelse
af den lette Tørvejord ved at anskaffe

Søren Jensens Forælter

pat. a.

Gennemprøvet i Produktion 4 Aar
Kapacitet: 60—250,000 Tørv pr. Dag

Fremstilles og forhandles af

Johs. Mikkelsen, Fabriken „Hjerm“

Kjellerup = Telefon 49

Alle Maskiner til Tørvefabrikation fremstilles
Komplette Tørveværker projekteres og anlægges

FORLANG TILBUD

Giv Vaarsæden en god Start

ved at afsvampe Udsæden mod de
Svampesygdomme, der hemmer
Spiringen og nedsætter Høstudbyttet.

Det danske
Afsvampningsmiddel

Sanagran

føres af vore Forhandlere
over hele Landet.

Det danske Gødnings-Kompagni A/S

Anvend Tørvestrøelse ved Dræning.

Paa Jorder med fintsandet Undergrund kan en Tilsanding af Drænrørene forebygges ved Anbringelse af et Lag Tørvestrøelse („Hundekød“) omkring Stødfugerne, ligesom Tørvestrøelse med Fordel benyttes ved Dræning i stiv Lerjord. Spørg Hedeselskabet.

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:
Nordjyllands
Kulkompagni
Nørresundby
Telefon 4227 - 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11.

Aktieselskabet

De danske
Sukkerfabrikker
København

Spedalsø

Cementvarefabrik.

R. Jensen. — Indeh. J. Jensen.
Tlf. 504. Horsens. Tlf. 504.

Imprægnerede Rør
efter Ingeniørfor-
eningens Normer.
Drænrør i forsk. Di-
mens. fra 10-50 cm.
— Brændinge. —

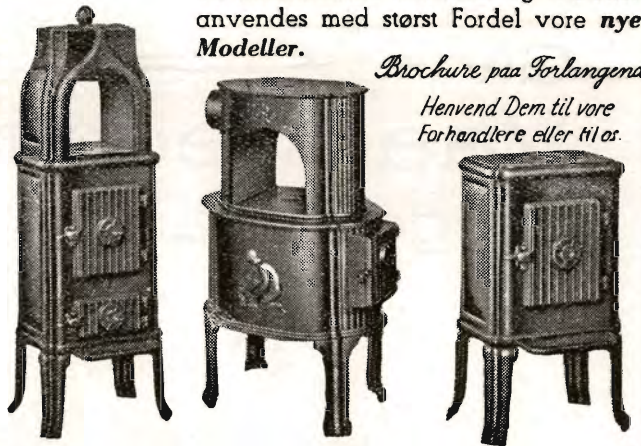
FORLANG TILBUD.

RIBE *Brændeovne og Tørveovne*

Til indenlandsk Brændsel og Briketter
anvendes med størst Fordel vore *nye*
Modeller.

Brochure paa Forlangende

*Henvend Dem til vore
Forhandlere eller til os.*

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON 261 & 262

SKOVEJERE

Træart i enhver Sortering til Forarbejdning paa egne Anlæg. Spar Mellemandel, sælg direkte, vi køber Gran til Master, Tømmer, Kassetræ, Trældstræ, Eg, Bøg, Ask og Elm til ethvert Formaal.

Henvendelse enten til Hovedkontoret, Silkeborg, Telf. 424, eller
Bøvtoft 50 — Vamdrup 53 — Fredsted 10 — Nr. Snede 58

Imprægneringsanstalten „SILKEBORG“ A/S
Silkeborg, med sine forskellige Afdelinger er
det eneste Firma i Jylland, der køber enhver

at der efter Normudkastet vilde blive kasseret 4,3 % for Ujævnhed, 3,1 % for Krumning, 2,3 % for Urundhed, 6,1 % for Afskæringskkævhed, 2,1 % for Afvigelser fra Længden, 1,2 % paa Grund af for lille Diameter og 0,4 % paa Grund af for stor Godstykkelse. Derimod vilde intet Rør blive kasseret paa Grund af for stor Diameter, og intet Rør vilde blive kasseret paa Grund af for lille Godstykkelse.

Gødningsforsøg i Planteskoler.

En Beretning fra Blangsted og Hornum.

I »Tidsskrift for Planteavl« Nr. 2 1944 findes bl. a. en Artikel af Forstander *Hakon Sørensen*, Statens Forsøgsstation i Hornum, hvori omtales en Række Forsøgserfaringer for Tilførsel af Kunstgødning til forskellige unge Træplanter.

For at faa nogen større Klarhed om Træplanternes Gødningsbehov blev der i fastliggende Gødningsforsøg med Køkkenurter ved Hornum indlagt Forsøg med flere Arter af unge Træplanter i Tiden fra 1926—37 og senere, i 1934—42, blev der forberedt og anlagt særlige Forsøg med Planteskolekulturer ved Blangsted og Hornum. Det er disse Forsøg, der nu foreligger Beretning om.

For de, der ønsker at sætte sig ind i Detaljerne vedrørende Forsøgenes Anlæg og Gennemførelse, Gødningsarter og -mængder, henviser vi til »Tidsskrift for Planteavl«, og skal kun her citere Oversigtens Slutningsbemærkninger, hvori det hedder:

»Som Helhed viser Resultaterne til Trods for god Virkning af Gødningerne til Køkkenurter og Kontrolafgrøder, at Løvtræer og Naaletræer *ikke* krævede ret store Gødningsmængder for at udvikles paa bedste Maade, og det vil i mange Tilfælde bero paa Planteskolejordens Indhold af tilgængelig Plantenæring, om det overhovedet er lønnende at tilføre Gødning. I enkelte Tilfælde er der fundet en direkte Skadevirkning af den tilførte Gødning.

Skønt det ikke er lykkedes at gennemføre Kalkforsøgene i det Omfang, det var planlagt, fremgaar det af Forsøgene, at der ikke har været nogen Fordel ved at have stærkt kalket Jord til Planteskolekulturer, men der er dog Forskel paa de enkelte Træarter, idet Ask og Frugtbuske foretrækker kalket og Æbler og Pærer den mindre kalkholdige Jord, medens andre Arter var ret upaavirkede af Reaktionsforholdene i Forsøgene«.

Af Blangsted-Forsøget fremgaar det, at Udlægene for de forskellige Gødninger til Naaletræer blev negative eller usikre. Ugødet har givet større Udbytte end Kunstgødning til alle Plantearter med Und-

lagelse af østrigsk Fyr og Rødgran, men Resultaterne ligger dog ret tilfældigt, saa det kan være andre Ting, der giver Udslaget.

Fra Hornum-Forsøget nævnes, at *Bjergfyr* har givet negativt Udslag for alle prøvede Gødninger, *Hvidgran* har givet usikre og stærkt svingende Udslag, *Sitkagran* har vist svingende Udslag for Kaligødningen, derimod ingen Virkning af Superfosfat eller Salpeter, og Staldgødning har ikke virket bedre end Kunstgødning, og endelig siges der om *Rødgran*, at ugødede Forsøg ligger omtrent 15 % lavere end Staldgødning, medens de enkelte Gødningers Virkning er usikker.

Forstander *Hakon Sørensen* udtaler i sin Artikel, at Forsøgene trænger til at afprøves under andre Forhold, saaledes at der ved lokale Forsøg kunde indhøstes yderligere Erfaringer.

Det kan tilføjes, at Hedeselskabet allerede i nogle Aar har haft saadanne Forsøg i Gang.

Fra Plantningsforeningernes Arbejdsmark.

Hobroegnens Læ- og Hegnsplantningsforening

har holdt Generalforsamling i Hobro. Formanden, Sognefoged *Poul Vestergaard*, Døstrup, aflagde Beretning, hvori han bl. a. nævnedes, at Foreningen havde 207 Medlemmer. 120 af disse havde tilsammen modtaget 83 474 Naaletræer og 41 589 Løvtræer til en samlet Værdi af 7720 Kr. 8 af Foreningens Medlemmer havde paa Grund af særlige Forhold faaet tildelt gratis Planter til en Værdi af 744 Kr. — En hel Del Læplantning var udført af det flyvende Korps fra Hedeselskabet, men man skulde ikke betragte det som et Konkurrenceforetagende til Plantningsforeningen. Der var nok at arbejde med for begge Parter, da der trængtes til megen Læplantning endnu.

Som Formand genvalgtes enstemmigt *Poul Vestergaard*, og til den øvrige Bestyrelse valgtes *Carl Simonsen*, Øls, og *Bernhard Vadgaard*, Onsild.

Efter Generalforsamlingen holdt Skovrider *Kristensen*, Hjedsbæk, et interessant Foredrag om Læplantning.

Djursland sdr. Plantningsforening

holdt den 19. Januar Generalforsamling i Ebeltoft under Ledelse af Formanden, Gaardejer *P. Madsen Pedersen*, Stabrand. I sin Beretning oplyste Formanden, at der til 293 Modtagere er udleveret 258 000 Naaletræer og 42 000 Løvtræer.

Skovrider Thyssen var fraværende paa Grund af Sygdom.

Til Bestyrelsen nyvalgte Gaardejer *N. H. Rasmussen*, Draaby, i Stedet for Dommer Holm, *Ebeltoft*, der fratræder paa Grund af Forflyttelse til Vestervig.

Til Kredsformand i Agri nyvalgte Gaardejer *Hans Frandsen*, Agri.

Formanden takkede Dommer Holm for hans store Arbejde indenfor Foreningen og overrakte ham en Bog om Dalgas.

Sekretær *Skodshøj*, Hedeselskabet, holdt Foredrag og viste en Film om Plantning. Gaardejer *Riskær*, Blushøjgaard, og Arbejdsleder *Lorentzen*, Hedeselskabets flyvende Korps, anbefalede at oprette et Plantningslaug paa Egnen, og efter det egentlige Møde drøftedes Planer om Oprettelse af flere Laug og et Udvalg paatog sig at arbejde herfor.

Fire Plantningsjubilæer.

Nørre Herreds Plantningsforening

holdt den 20. Januar 50-Aars Jubilæum ved en Sammenkomst paa Grenaa Afholdshotel i Forbindelse med den aarlige Generalforsamling. Til Formanden, Gartner *Kr. Pedersen*, Voldby, var der i Anledning af Jubilæet indløbet Lykønskninger, bl. a. fra De samvirkende Plantningsforeninger og Det danske Hedeselskab. Sekretær *Skodshøj*, Hedeselskabet, bragte ved Frokosten en Hilsen fra Skovrider *Thyssen*, der var forhindret i at være til Stede paa Grund af Sygdom, og Landboforeningens Formand, Gaardejer *Schou Andersen*, Allelev, bragte en Hilsen fra Landboforeningen med Tak for Samarbejdet. Fra Husmandskredsen indløb en telegrafisk Hilsen.

Der var stor Tilslutning til den paafølgende Generalforsamling, hvor det oplystes, at der i Aarets Løb var uddelt 84 000 Naaletræer og 24 000 Løvtræer til ialt 112 Modtagere. Ved det paafølgende Kaffebord holdt Sekretær *Skodshøj* et Foredrag om Læplantning og viste en Film.

Rougsø-Sønderhald Herreders Plantningsforening

fejrede Dagen efter, den 20. Januar, sit 50-Aars Jubilæum ved en Fest paa Ørsted Hotel under Ledelse af Formanden, Gaardejer *Hougesen*, Vivild, der gav forskellige Oplysninger om Foreningens Virksomhed. I Aarets Løb er der uddelt 46 000 Naaletræer og 7000 Løvtræer. Ogsaa her holdt Sekretær *Skodshøj* Foredrag med Lysbilleder.

Jubilæer i Randers.

Den 21. Januar fejrede Virring Plantningsforening 50-Aars Jubilæum med en Sammenkomst om Formiddagen paa Højskolehotellet i Randers, og om Eftermiddagen markerede Værum Plantningsforening sit 50-Aars Jubilæum ved et Møde sammesteds.

Til begge Foreninger indløb der Telegrammer og Hilsener, ligesom der blev holdt en Række Taler ved et fælles Kaffebord, hvor bl. a. de to Formænd, Gaardejer *Søgaard*, Virring, og Gaardejer *Lerche*, Værum, blev hyldet.

Ved et Fællesmøde talte Sekretær *Skodshøj* ogsaa her om Læplantnings-sagen og viste Læplantningsfilmen. Det var lykkedes Skovrider *Thyssen* at komme til Stede ved disse 2 Møder, saaledes at han kunde give forskellige Oplysninger og besvare en Del Forespørgsler.

MINDRE MEDDELELSER.

Foreningen af danske Mergelselskaber havde forleden indbudt den nu afgaaede Formand, Landstingsmand *Martin Sørensen*, Peterslund, og den ligeledes afgaaede Næstformand, Gaardejer *A. P. Frederiksen*, Boulstrup, til en Afskedsfest i Aarhus. I Festen deltog desuden Afdelingsleder *J. P. Olesen*, Hedeselskabet i Viborg.

Mergelselskabernes nye Formand, *Vilh. Egsgaard*, rettede i en smuk Tale en hjertelig Tak til *Martin Sørensen* for hans store og fortjenstfulde Arbejde i Mergelselskabernes Tjeneste, ligesom han ogsaa varmt takkede *A. P. Frederiksen* for hans Arbejde.

Der blev som en synlig Paaskønnelse overrakt *Martin Sørensen* et Sølvkaffestel og *A. P. Frederiksen* en Sølvcigarkasse.

*

I Thisted fejredes den 11. Januar 100-Aarsdagen for Christiansgave-Plantagens Overgang til Amtets og Byens Fælleseje.

Plantagen var oprindelig oprettet i 1827 af Staten som en Planteskole, hvorfra Klitplantagerne i Thy skulde forsynes med Planter.

*

Under Overskriften »De danska hedskogarnas skapare« har *Kronikøren Erik Gecte* i »Svenska Skogsvårdsföreningens Tidsskrift« Nr. 1 anmeldt Bogen om »E. M. Dalgas« i en meget udførlig og anerkendende Form. »Det er en virkelig Eventyr-Skildring, som jeg har læst med stor Spænding«, hedder det i Anmeldelsen, der iøvrigt i meget hjertelige Ord hylder Hedeselskabets Arbejde.

*

Den kendte Plantningsmand *Bent Jensen*, Billundgaard ved Vojens, har den 17. Februar bestyret Billundgaard i 25 Aar.

Det er utallige Interesserede, der i de senere Aar har besøgt og studeret de smukke og betydningsfulde Plantninger, som *Bent Jensen* i de forløbne Aar har opelsket omkring Billundgaard.

*

Det fornemme svenske førstlige Tidsskrift »Skogsvårdsföreningens Tidsskrift« har med første Nummer for 1944 skiftet baade Redaktion og Udseende. Det er Hensigten at give det en mere populær og almen Karakter, saaledes at det ikke — som i nogen Grad hidtil — væsentlig har Interesse for Videnskabsmænd. Samtidig udvides Antallet af Hefter, saa det udsendes 12 Gange aarligt og Abonnementsprisen nedsættes oven i Købet stærkt.

Det nu foreliggende Nummer fremtræder da ogsaa i Form, Indhold og Udstyr, saa det, ogsaa her i Danmark, maa kunde vinde sig en meget stor Udbredelse.

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner Forsikring for Genplantningsværdien for Naaetræs-plantager overalt i Danmark Indskud een Gang for alle 50 Øre pr. ha, dog ikke under 1 Kr. Aarlig Præmie pr. ha 15 Øre, dog ikke under 50 Øre. Vedtægter og Indmeldelsesblanketter faas ved Henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG.

Brunkul
Mergel
Kalk

H. Theut

Viborg
Tlf. 1560-1559

„KUSTOS“ KREATURFORSIKRINGSFORENING
STIFTET AF DANSKE LANDMÆND 1881
FORSIKRER HESTE, KVÆG, FAAR OG SVIN
KONTOR: HAVNEGADE 4. AARHUS TELEFON NR. 1800

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15

Telefon: 1500
(5 Linier)

Kontor i Karup

SIN Livsforsikring
Livrenteforsikring
Ulykkesforsikring
Ansvarsforsikring
Hospitalsforsikring
Grundejerforsikring
Automobilmforsikring

tegner man i

NORDISK

Livsforsikrings-A/S af 1897 ■ Ulykkesforsikrings-A/S af 1898

Hovedkontorer:
St. Kongensgade 128 — Grønningen 17, København K.
Telefon 2860

Indhent Tilbud!

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telf. 1400 (3 Linier)

Sct. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9—15

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31—33.
Telf. Viborg 802—803.

A. Philipsen & Co., Viborg.

Maskinanlæg - Automobiler.
Telefon 173—174.
Elektriske Anlæg - Vandværks-
anlæg.

Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring.

Tell. 14.350. - Genældigt Selskab. - Revantlowag. 14. Kbhvn. V.

Ansvarsforsikring

Automobilmforsikring

Henvendelse til Kredsenes Tilidsmand eller til Kontoret.

JYDSK ØL I JYLLAND

SPRIT
til teknisk Anvendelse.

Aktieselskabet
AARHUUS PRIVATBANK

Aarhus:
 Hovedkontor.

— stiftet 1871 —

København.
 Nygade 1.

Aktiekapitalen & Reserver **ca. 17 Mill. Kr.**
 hæfter til Sikkerhed for alle Indskud.

Tegn Annonce i

Jydsk Telefonbog

Jydsk Telefon-Aktieselskab
 Aarhus

Varde Bank

Esbjerg Afdeling

Kongensgade 62
 og Fiskerihavnen

Skive Cementstøberi

Knud Østergaard
 Telefon 921

◆
Normrør
 med Garantimærket △
 Imprægnering
 — Brøndrør —

**Nordjysk Andels-
 Fjerkræslagteri**

RANDERS - Telf. 3053

**Producenternes
 eget Slagteri**

Intet solidarisk Ansvar
 Se efter vor Notering i
 Dagbladene hver Mandag

**RESENBRO
 CEMENTSTØBERI**

v/ M. J. MATHIASEN
 Telefon 34

Prima Betonrør efter dansk
 Ingeniørforenings Normer Mrk.
 △ i alle gangbare Dimen-
 sioner fra 4" til 24". saavel
 med som uden Muffe.

Monierrør, Brønde og Kegler.
 — FORLANG TILBUD. —

**Dansk Landbrugs-
 og Handelslaboratorium**

ved R. KROGH

Odense - Telefon 1731 - 2 Lin.

Landbrugslotteriet.

Største Gevinst Værdi 80,000
 Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt
 i en Serie 38,000 Gevinster
 + en Præmie. — Tils.
 Kr. 1 Million 823,460. —
 Trækkes samtidig med
 Klasselotteriet.

Lodseder faas hos alle
 Kollektorerne samt i
**Hoved-Kollektionen, Frede-
 riksberggade 2, København K.**

Lyskopi - Zinktryk

**Aarhus Lys- &
Zinktrykanstalt**

Frederiksallé 60, Aarhus

SOPHUS BERENDSEN A/S

V. FARIMAGSGADE 41
KØBENHAVN V

KANNIKEGADE 18
AARHUS

ALT ENTREPRENØRMATERIEL

DAMP- OG DIESELLOKOMOTIVER
GRAVEMASKINER - TIPVOGNE - SPOR

LEVERANDØR TIL HEDESELSKABET

Villa for Direktør Johan Olsen, Esbjerg,
opført efter Tegning af Arkitekt Harald Peters, Esbjerg.
SKARREHAGE MOLERSTEN anvendt som varmetæt
Bagmur i Ydervæggene.

„Cimbria“

Tømmerhandel

Aktieselskab

AABENRAA

- Trælast &
Bygningsartikler
Drænrør
Morsø Støbegods
-

Indhent Tilbud

**Herning Hede-
& Discontobank.**

10-12^{1/2} % 2^{1/2} -5.
Telefon 5, 273 og 720.

Hvorfor selv løbe Risikoen, naar vi overtager

Brandforsikring
Indbrudsforsikring
Vandskedeforsikring m. m.

◆ Forlang Tilbud paa alle Arter Forsikringer. ◆ Gratis Vejledning. ◆

A/S **NORDISK BRANDFORSIKRING**
GRØNNINGEN 25 - KØBENHAVN

Vore anerkendte
- RØDE DRÆNRØR -
 føres altid paa Lager fra 2" til 8".
 Tilbud til Tjeneste.
A/S Gammelgaard Teglværk,
Skive.
 Telefon 187.

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S
 leverer
PRIMA, RØDE DRAINRØR
 i Størrelse fra 2 til 15 Tommer.
 Indhent Tilbud. Tlf. Højslev 3.

Bjerringbro
Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
 Telf. 111, Bjerringbro

Alle $\triangle$ -mærkede Rør
 Imprægnerede
 og uimprægnerede

Stort Lager
 Altid leveringsdygtig

Nivaagaards Teglværk.

Telf. Nivaa Nr. 9. Nivaa St.

Drænrør i alle Dimensioner
 fra 2" til 15". — **Lerrør** med
 og uden Muffe fra 6" til 15"

— Forlang Tilbud. —

TJÆREBORG
CEMENTSTØBERI

F. CHR. JENSEN
 — Telefon 21 —

Impræg. Cementrør efter In-
 genjørerforeningens Normer. —
 Monierrør i forskellige Di-
 mensioner fra 50—125 cm.
 Forlang Tilbud.

Røde Drænrør

indtil 16" Diameter.

A/s Højslev Teglværk

pr. Ulstrup.

Telefon 67 Ulstrup.

J. C. HALVORSEN

Krogsgades Cementstøberi
AARHUS

Kontor: Dannebrogsgade 20
 Telf. 5019—5020

Impræg. Cementrør, anerk. af
 Autoriteterne som fuldstændig
 Erstatning for glass. Lerrør.
 Monierrør. Maskinstampede
 Rør. Brøndringe.
 Dagens billigste Pris.
 — — Forlang Tilbud. — —

Petersværk Cementvareindustri

Telefon 1055 — Nørresundby

$\triangle$ Betonrør efter dansk Ingenjørerforenings Normer
 Vibrede Monierrør — — Imprægnerede Rør

Røde - 1 1/2" — 12" - Drænrør.

Forlang Tilbud.

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker.
 Vesterbrogade 12 — København V. — Central 282.

Drænrør.

Røde Drænrør fra 2" — 8" al-
 tid paa Lager. Forlang Tilbud.

1/8 Aalborg Teglværk.

Vesterbro 58. Telf. 24 & 305.

Hornbæk
Cementvare-
og
Mørtelfabrik

Marius Ødum

Telefon 400 Randers

Kun $\triangle$ -mærkede

Varer føres

Største Lager

Bedste Kvalitet

Forlang Tilbud

RØDE DRÆNRØR

TAGSTEN

MURSTEN

Kählers Teglværk

Korsør

Midtjyske Teglværkers Salgskontor

Telefon Skive 1030

S m. b. A.

Telefon Viborg 1330

Alle Størrelser i Drænrør leveres

Hyggelig Underholdning

for hele Familien: Noveller, Romaner, populære Artikler om Alverdens interessanteste Emner, Humor, Knold og Tot, Gyldenspjæt etc., Børnestof, Brevkasse, Husmodersider og meget mere — gennemill. med moderne Fotografier og farveprægtige Tegninger.

Husk hver Tirsdag
Danmarks førende Ugeblad

HJEMMET

Ellidshøj Kridt- & Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Aarhus
Tlf. Ellidshøj 4 og Aarhus 7312

Fabrikation af Jordbrugskalk
samt Foderkridtmel

Danatex Træfiberplader

100 % dansk — mod Kulde, Fugt og Lyd

AXEL PRIOR Akts.
Bredgade 33 - Centr. 23
KØBENHAVN K.

A/s L. HAMMERICH & CO.
Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
V. Ringgade - AARHUS

Aktieselskabet

Vejle Bolte- & Møtrikfabrik.

Grundlagt 1899.

Telefoner 2120.

Telegr.-Adr.:
Boltefabriken.

Alle Slags Bolte Skruer,
og Skinnespiger.

Leverandør til
De danske Statsbaner.

PETER HENRIKSEN

DUMPEN 12-14

Telefoner 1250 - 1251 - 1252

Omstilling til alle Afdelinger

VIBORG

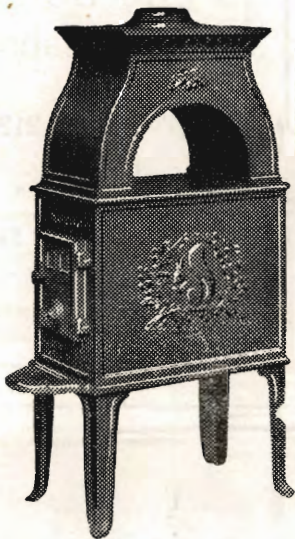
FORHANDLER FOR GENERAL MOTOR

OLIE - AUTOGUMMI - AUTOMOBILER - ORIGINALE RESERVEDELE

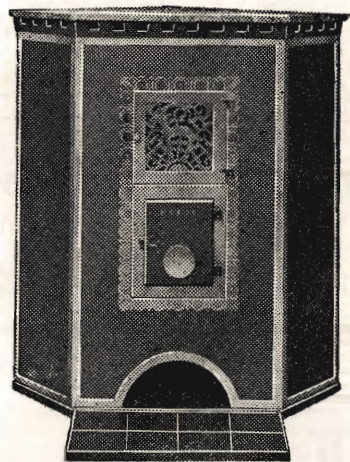
Stort Automobil-Værksted med nye Specialværktøjer samt
stor Smøre- og Vaskehal

Morsø Støbegods

BRÆNDEOVNE

BRÆNDEKAMINER

AKTIESELSKABET

N.A. Christensen & Co.

KGL. HOFLEVERANDØR

NYKØBING MORS

Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, Civilingeniør J. Parbo (Formand),
Afdelingsleder, Skovrider B. Steenstrup og Botaniker N. C. Nielsen.
Redaktør: Har. Skodshøj.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri. Viborg.